

antages at være et Udtryk for Sognets, at være en Samling af Sognets bedste Mænd, det maa idetmindste antages, og det er i Almindelighed saaledes, at det virkelig er et Udtryk for Sognets, og at det søger at faae valgt til Skolelærer den, som det veed, Sognets helst puffer at faae valgt. Skolelærerne komme da til Sognet ved Sognets egen Medvirkning, og dersom de ikke ere aldeles blottede for al Talemighedsfølelse, vil det stadigt staae for dem, at de stybe Sognets at erindre, at det er ved dets egen Villie, at de ere i de Pladser, hvori de ere, og det kan unægteligt ikke Andet end have en stor Indflydelse paa deres Virksomhed. Vi ere derfor ogsaa nu komne saa vidt, at, istedetfor at Forholdet forhen tidt, og jeg kan vel sige de fleste Steder, var kolbt mellem Sognets Beboere og Skolelæreren, saa er det nu i de fleste Tilfælde varmt og godt. Men, siger man, det er i Hvedebrødsdagene, det vil ikke blive ved saaledes; naar nogen Tid er gaaet, naar disse unge, virksomme Mænd blive ældre, naar Virkekræften begynder at aftage, saa vil det ikke blive saaledes ved. Men jeg troer, at Sognet dog, drevet af den Bevidsthed, at det selv har valgt ham som Skolelærer, vil, naar den Tid kommer, da Arbeidsdygtigheden begynder at aftage hos disse Mænd, erindre, at det er det selv, der har valgt ham. Det vil ikke være tilbøieligt til at fremdrage enhver Ubetydelighed, som under andre Forhold, og som under de forhenværende Forhold ofte bleve fremdragne. Jeg troer saaledes i det Hele taget, naar man seer hen til, hvilken Betydning det har havt at faae denne Bestikelsesmaade af Skolelærerne indført, maa den betragtes som meget heldig. Det gjorde mig særdeles ondt at høre, at det ærede Medlem for Veile Amts 6te Valgkreds (Naben), med hvem jeg ellers samstemmer i Meget, havde en slikt modsat Ansættelse i denne Sag af den, jeg har; men det forundrede mig især at høre, at han kunde kalde Skolelærerne stavnsbundne; thi det er dog en afgjort Sag, at en dygtig og nidkær Skolelærer, der i en Række af Aar har vist, at han kan røgte sin Gjerning, som den bør røgtes, har en vid Mark for at blive forflyttet og bliver i Almindelighed ogsaa forflyttet. Om det vil kunne faae en tilsvarende

Indflydelse paa Forholdet imellem Præsterne og Menigheden, at Menigheden ogsaa fik Valgret med Hensyn til Præsteembedernes Besættelse, som den, jeg nu har skildret, at det har faaet med Hensyn til Skolelærerne, det tør jeg ikke udtale nogen bestemt Mening om; men jeg vil imidlertid udtale saameget, at saaledes, som det nu for Tiden er, trænger det haardt til en Forandring. Det har næsten været rørende at høre de idylliske Skildringer, som den høitærede Minister har givet af Forholdet mellem Præst og Menighed, men det har næsten været, som om man fik en Spand kolbt Vand ned ad Ryggen, naar man saa tænkte sig Virkeligheden, thi den er jo i Virkeligheden langt fra saaledes, som den høitærede Minister har skildret den. Vor Præstestand, hvor hæderlig den end er, saa lever den noget for høit over Menigheden, om jeg saa maa sige. Naar Præsten nedlader sig til at besøge de enkelte Menighedsmedlemmer, saa stæer det ikke altid paa den Maade, som læger, men det er undertiden ogsaa af den Slags Nedladenhed, som saarer. Jeg tør, som jeg begyndte med at sige, ikke udtale nogen bestemt Mening om, hvilken Indflydelse dette Forslags Vedtagelse vil kunne faae, men jeg er af den Mening, at Noget bør der gøres, og jeg vil derfor stemme for Sagens videre Fremme i Haab om, at det vil lykkes at bringe noget Godt ud af den.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Ja, jeg skulde vel egentlig begynde med en Tak til den meget ærede Folketingsmand for Ribe Amts 3die Valgkreds (Kühnel) for de mange smukke Ord om Tillid til mig, baade til min Character og Begavelse, som han anvendte paa mig. Men det høie Thing vil tillade mig strax at udtale, for at denne Sag kan være klar, at efter min Overbeviisning vilde jeg være uærdig til hans Tillid, baade til min Character og mine Evner, dersom jeg ikke havde betænkt denne Sag saaledes, at jeg ikke kan forandre — ja, vi Menneker kunne jo vistnok alle forandre os med Aarene —, men at jeg ikke mener at kunne forandre min Opfattelse deraf. Og det er den, som jeg allerede har udtalt, nemlig at Tiltænken paa Forslaget, den slutter jeg mig til,